

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

A. Baggrunden for lovforslaget

Dansk forskning bedømmes generelt i både nationale og internationale evalueringer til at være af høj kvalitet. Det er en del af regeringens grundlag at skabe de bedst mulige rammer for et stærkt offentligt og privat forskningssystem i Danmark, der både kan sikre den frie forskning og bidrage til et øget samspil mellem den offentlige og den private forskning. Ligeledes har der været forskningspolitisk konsensus om det hensigtsmæssige i at fastholde den grundlæggende todeling af finansieringsformen for den offentlige forskning. Todelingen indebærer, at den ene hoveddel finansieres ved faste basisbevillinger til institutioner med forskning såsom universiteter, sektorforskningsinstitutioner og hospitaler, mens den anden hoveddel finansieres ved de offentlige forskningsmidler, som udbydes i konkurrence via de statslige forskningsråd, Danmarks Grundforskningsfond samt særlige forskningsprogrammer og -udvalg.

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har udarbejdet forslag til en reform af det forskningsrådgivende system, som har været drøftet med Folketinget, og der blev den 31. oktober 2002 indgået en politisk aftale om en reform, som fik tilslutning fra alle partier i Folketinget. Den omfatter institutionelt Danmarks Forskningsråd, de seks statslige forskningsråd samt Forskningsforum, de offentlige forskningsudvalg, Danmarks Grundforskningsfond og Forskeruddannelsesrådet. Reformen skal sikre forskernes frihed til at realisere egne projekter såvel som samfundets behov for forskning inden for særlige områder, og den skal understøtte, at de samlede danske forskningsressourcer udnyttes optimalt, og at samspillet mellem de enkelte institutioner og indsatser i hele forskningssystemet styrkes og forenkles.

Danmarks Grundforskningsfond er retligt det eneste organ i forskningsrådssystemet, der er en fond med egen grundkapital i modsætning til de øvrige organer, som enten er rent rådgivende, eller har både rådgivnings- og fondsfunktioner, hvortil de modtager årlige

statslige bevillinger. Det er derfor ikke fundet hensigtsmæssigt at indarbejde de dele i den politiske aftale, som angår lov om Danmarks Grundforskningsfond, i forslag til lov om forskningsrådgivning m.v.

Den politiske aftale for forskningsrådssystemet bygger på seks overordnede målsætninger:

1. Forskningskvaliteten skal sikres gennem åben konkurrence om alle offentlige forskningsmidler, som ikke er basisbevillinger til institutioner.
2. Organiseringen og strukturen af råd, udvalg og især programkomiteer skal forenkles, hvilket samtidig vil lette forskernes overblik over søgemuligheder.
3. Et nyt forskningsrådssystem skal have en styrket ledelse, som kan sikre, at den strategiske forskning implementeres på egne præmisser, og at tværfaglige indsatser inden for alle forskningsområder tilgodeses.
4. En omfattende støtte til grundforskningsaktiviteter skal fortsat sikres.
5. Støtten til den strategiske, den anvendelsesorienterede såvel som den erhvervsrettede forskning skal samtidig sikres.
6. Der skal være en klar adskillelse mellem det organ, som skal rådgive om generelle forskningspolitiske emner, og de organer, som skal udmønte midler og rådgive ansøgere og andre interessenter om fondsnære og forskningsfaglige, videnskabelige spørgsmål.

B. De gældende regler

De gældende regler om Danmarks Grundforskningsfond er fastsat i lov nr. 409 af 6. juni 1991 om Danmarks Grundforskningsfond med de ændringer, der følger af lov nr. 1091 af 29. december 1997, jf. Forskningsministeriets lovebekendtgørelse nr. 139 af 23. februar 1998, og i anordning nr. 791 af 9. oktober 1998 om fundats for Danmarks Grundforskningsfond samt i forskningsministerens bekendtgørelse nr. 7 af 7. januar 1999 om forvaltning af Danmarks Grundforskningsfonds midler.